

Repliker

Replik på Janne Flygheds recension

Janne Flyghed förnekar sig inte i sin recension av min bok *Gängbekämpning*. Tänk att ett etnografiskt inifrånperspektiv alltjämt kan vara så provocerande. Att kalla recensjonen hårdvinklad är ett understatement – likt en stereotyp ”snut” som bara vill låsa in ”buset” tycks Flygheds ambition rent av vara att exkommunicera mig från sociologin. En alternativ tolkning är ju att det handlar om en illa dold pajkastning från vänster läktare. I båda fallen är det rätt svårt att försvara sig.

Men jag vill bidra med några klargöranden: (a) påståendet att jag inte skulle diskutera begrepp som gäng och organiserad brottslighet är grundlöst; (b) mitt resonemang om etnicitet och kriminalitet ingår i ett sammanhang där jag försöker belysa polisens problem med en betydande vittnesvilja i mångkulturella bostadsområden; och (c) ett tydligt fokus på polisens tillkortakommanden genomsyrar hela boken. Den senare helt enkelt därför att i centrum för mina analyser står en serie ofrånkomliga *dilemman* i polisens arbete mot organiserad brottslighet. Hur kriminalpoliser än beslutar sig för att göra med sina begränsade resurser så riskerar det att bli fel, i bemärkelsen att den ena sidan av dilemmat måste prioriteras ned eller t.o.m. bort. Genomgående i boken försöker jag hävda att kriminalpolisarbetet tar form i en oförutsägbar insatsverklighet. Denna både teoretiskt och empiriskt underbyggda argumentation, alltså att det händelsestyrda arbetet inte kan trollas bort från polisernas vardag, representerar en tämligen hård kritik av det plantänkande som florerar inom polisen på en central nivå. Givetvis kan jag ha fel – men att påstå att boken saknar en kritisk udd är rent nys.

Det är en kompetent skara polisforskare som nämns av Flyghed. Det är sant att jag kunde ha hänvisat till några av dem (jag har citerat de flesta i andra publikationer), men det hade bara marginellt hjälpt mig i den aktuella studien. Helene Gundhus har på nära håll studerat en liknande polisorganisation som jag, men utifrån andra frågeställningar. Min undersökning med fokus på kriminalpolisarbete orienterat mot gängkriminella individer i flera generationer är faktisk unik. Det är också därför som jag inledningsvis skriver att studien rör sig på ett experimentfält och hoppas att andra skall ta vid.

Dock tycker Flyghed att mina forskningspengar har varit bortkastade – men en sådan inkrökt värdering kan man väl bara komma fram till om man vill att poliskritiska kriminologer endast skall skriva för andra poliskritiska kriminologer. Om vi istället tänker oss att sociologin bör kunna fungera i en utåtriktad problemlösande tradition (se t.ex. tidskriften *Policing* Nr 2 2010), så blir bedömningen en annan. Exempelvis har Polismyndigheten i Västra Götaland uppfattat att min pragmatiska forskning gjort nytta. Jag har också varit engagerad i andra polissammanhang, bl.a. hos läns-kriminalen i Stockholm, och i olika folkbildningsinsatser och i media. Jag har blivit

inbjuden att skriva i en dansk antologi, och två lärobokskapitel kommer att publiceras inom kort. Nyligen blev en av mina engelska forskningsartiklar utvald att ingå i en amerikansk s.k. reader, *The Administration and Management of Criminal Justice Organisations* (Stojkovic Et al.). Min samlade produktion ligger också till grund för Vetenskapsrådets beslut att stödja ett nytt treårigt forskningsprojekt kallat "Hur styrs polisen?" (dnr. 2009–1209).

Skall det komma något konstruktivt ut av denna polemik så tror jag att det vore poängfullt att samlas kring en diskussion av just kritikbegreppet – vad avses egentligen när vi säger att sociologer är eller måste vara "kritiska"? Det är i alla fall uppenbart att jag och Flyghed har olika uppfattningar i frågan. Kanske att Sociologförbundet kan ta ett initiativ, eller *Sociologisk forskning*? Kanske ett nummer på temat kritik?

Till sist: Eftersom Flyghed endast behandlar ca 12 sidor av min bok torde ingen som tagit del av recensionen begripa vad boken handlar om. Därför glädjer jag mig åt att han råder tidskriftens läsare att också läsa *Gängbekämpning* – där är vi ju överens.

Micael Björk, Sociologiska institutionen, Göteborgs universitet

Janne Flyghed svarar Micael Björk

Några korta kommentarer till Micael Björks debattartade replik till recensionen av hans bok:

Björk hävdar att jag skulle ha något emot ett "etnografiskt inifrånperspektiv". Men som framgår av första stycket i min recension ser jag ett sådant perspektiv som alldeles utmärkt. Som poängterades är hans upplägg lovande och ambitiöst, problemet är att han inte lyckas ta det i mål. Något svar på kritiken av hans problematiska sammansmältning med sitt forskningsobjekt får vi inte ta del av utan istället handlar det mest om märkliga utfall mot mig som person.

Björk har också uppenbarligen missuppfattat detta med kritiskt förhållningssätt. För mig är det en självklarhet att forskningsprocessen präglas av ett kritiskt reflekterande till såväl metod och teori, som till sin egen roll och sitt forskningsobjekt. Det innebär självfallet inte att resultatet nödvändigtvis behöver leda till kritik av det som studerats.

Björk ger mig rätt i att de polisforskare som saknas i hans bok är såväl kompetenta som relevanta för hans studie, men påpekar att han använt dem i andra sammanhang. Men nu var det den här boken som recenserades. Det är vidare något märkligt att tillstå denna brist, och samtidigt ägna ett separat avsnitt åt att läxa upp ett antal enligt honom inkompetenta polisforskare för att inte vara tillräckligt polispositiva. I synnerhet som denna uppläsning inte har minsta koppling till hans studie utan ligger som en omotiverad paj i inledningen av bokens första kapitel. Hur Björk kan utelämna Liv Finstad, Lars Holmberg och Ragnhild Sollunds arbeten, som har gjort utmärkta etnografiska studier av polisarbetet, är en fullkomlig gåta. I det ljuset kan det finnas anledning för Björk att något reflektera över det unika i den egna forskningen.

Björk hävdar att det finns "en betydande vittnesvilja i mångkulturella bostadsområden". Men att lyfta fram just dessa områden som särskilt problematiska i detta avseende är missvisande. Vittnesvilja är ett generellt problem eftersom ingen, oavsett om du bor i de "balkaniserade bostadsområden" Björk nämner eller nån annanstans, gillar en golare. (Se t.ex. Lotta Fondéns bidrag i Estrada & Flyghed (2007) Den svenska ungdomsbrottsligheten).

Jag betvivlar inte att Polismyndigheten i Västra Götaland uppfattat att hans "pragmatiska forskning gjort nytta". Med viss nyfikenhet frågar man sig dock vad denna nytta består i och om detta är Björks ledstjärna i verksamheten, att göra nytta.

Jag delar helt Björks uppfattning i ett avseende och det är när han hävdar att han har svårt att försvara sig. Trots ovanligt stort replikutrymme vad det gäller recensioner, har han inte bemött den kritik jag framfört. Om jag är så ute och seglar i min recension som Björk menar borde det vara ytterst lätt att skjuta mig i sank. Men då bör han kanske ladda med andra argument än att min avsikt med min recension är att vilja "exkommunicera" honom från sociologin (sic!), något som andas viss övertro på såväl min förmåga som hans egen betydelse för svensk sociologi.

Janne Flyghed, Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet